

6. Η ίδρυση, η εξέλιξη και ο εκχριστιανισμός του Ρωσικού Κράτους

α. Η διαμόρφωση του έθνους των Ρώσων

9ος αιώνας: Βάραγγοι ή Ρώς ή Βίκιγκς ή Νορμανδοί: Σκανδιναβικά φύλα με εμπορικές και πειρατικές δραστηριότητες.

Βάραγγοι + Ανατολικοί Σλάβοι = Ρώσοι (νέος λαός, νέο έθνος).

Στο νέο έθνος: οι Ρώσοι έδωσαν το όνομα και τη κρατική οργάνωση.

οι Σλάβοι έδωσαν τη γλώσσα και τη λαϊκή βάση (πληθυσμό)

γ. Εκχριστιανισμός Ρώσων:

Βασίλειος Β΄: αίτηση βοήθειας από Βλαδίμηρο (Ρώσος ηγεμόνας).

σκοπός: αντιμετώπιση ανταρσίας βυζαντινών γαιοκτημόνων.

ανταμοιβή: την αδερφή του Άννα ως σύζυγο στο Βλαδίμηρο.

Απάντηση Βλαδίμηρου: θετική.

Ενέργειες Βλαδίμηρου: αποστολή επικουρικού στρατιωτικού σώματος.

συντριβή ανταρσίας βυζαντινών γαιοκτημόνων.

Βασίλειος Β΄: μη εκπλήρωση υπόσχεσης.

Βλαδίμηρος: κατάληψη Χερσώνας.

Βασίλειος Β΄: συναίνεση γάμου με πρόσθετη προϋπόθεση: να ασπαστεί ο Βλαδίμηρος το Χριστιανισμό.

Βλαδίμηρος: συμφώνησε. 989: Χερσώνα: Βάπτιση Βλαδίμηρου, γάμος Βλαδίμηρου – Άννας και ομαδική βάπτιση Ρώσων.

Αποτελέσματα εκχριστιανισμού Ρώσων :

1. Ένταξη μιας τεράστιας έκτασης υπό την επιρροή της Ορθοδοξίας και του βυζαντινού πολιτισμού.
2. Μεταβολή νοοτροπίας Ρώσων, επιρροή στον πνευματικό και υλικό πολιτισμό.
3. Εντατικοποίηση εμπορικών συναλλαγών με το Βυζάντιο.
4. Αύξηση αριθμού Ρώσων μισθοφόρων στην αυτοκρατορική φρουρά και στο βυζαντινό στρατό.

II. Κοινωνία και οικονομία

1. Οι εξελίξεις στην οικονομία και την κοινωνία

Εποχή Μακεδονικής δυναστείας: βελτίωση οικονομίας.

α. Οικονομία και κοινωνία της υπαίθρου:

Νέα αριστοκρατία γης (ή επαρχιακή).

Νέα αριστοκρατία αξιωμάτων (ή αστική).

➤ **Επιγαμίες:** αριστοκρατία γης + αριστοκρατία αξιωμάτων: νέα αριστοκρατία.

➤ **Δυνατοί:** πολιτικοί, στρατιωτικοί και θρησκευτικοί άρχοντες, διαχειριστές κρατικής αυτοκρατορικής, εκκλησιαστικής και μοναστικής περιουσίας.

➤ **Πένητες:** αγροτικές μάζες:

α. ελεύθεροι γαιοκτήμονες.

β. ακτήμονες γεωργοί.

γ. πάροικοι.

∞ Αρχές 9ου αιώνα: Αγροτική κοινότητα και ανεξάρτητοι αγρότες πλήττονται από:

α. Τους μεγαλοκτηματίες: αποσπούν τα κτήματα των μικρομεσαίων (με νόμιμους και παράνομους τρόπους).

β. Το κράτος: φορολογικές πιέσεις.

➤ **Ευγενείς:** ≡ Ζουν άνετη ζωή.

≡ Έχουν εισοδήματα από κτήματα και μισθούς.

β. Οικονομία και κοινωνία των πόλεων:

☞ Πόλεις: μεγάλη ανάπτυξη.

- Συστήματα: επαγγελματικά σωματεία (συντεχνίες) εμπόρων και βιοτεχνών.
- Επαρχικόν βιβλίον: συλλογή νομικών διατάξεων που καθόριζε τη λειτουργία των συστημάτων στην Κωνσταντινούπολη, από τον 10ο αιώνα.
- Βιοτεχνίες: τροφίμων και επεξεργασίας ειδών πολυτελείας (μετάξι, μπαχαρικά κ.λπ.).
- Εμπόριο:
 - ☞ Εσωτερικό και εξωτερικό. Εμπορικές σχέσεις με: Βούλγαρους, Ρώσους, Ιταλικές πόλεις,.
- **Μεσαία τάξη**: τάξη επιχειρηματιών.
 - ☞ Αποτελείται από: εμποροβιοτέχνες, ναύκληρους, τραπεζίτες.
 - ☞ Ήταν οργανωμένη σε συντεχνίες ή αδελφότητες.
 - ☞ Υποκινούσε λαϊκά κινήματα κατά των ευγενών.
 - ☞ Ασκούσε μεγάλη πολιτική και κοινωνική επιρροή (κυρίως 11ο αιώνα).
- **Δήμος**: πολυάριθμες λαϊκές μάζες. Αποτελούνταν από: φτωχούς και άνεργους.

2. Η νομοθεσία της Μακεδονικής Δυναστείας και η σύγκρουσή της με τους «δυνατούς»

α. Η νομοθετική δραστηριότητα από αυτοκράτορες Μακεδονικής δυναστείας

Σκοπός:

α. Εύρυθμη λειτουργία διοίκησης.

β. Λύση επειγόντων κοινωνικών προβλημάτων.

- Επαρχικόν Βιβλίον: διατάξεις για τη λειτουργία των συντεχνιών Κωνσταντινούπολης.
- Νεαρές: νέοι νόμοι που απέβλεπαν κυρίως στον περιορισμό της μεγάλης γαιοκτησίας.
- Οι δυνατοί επιδίωκαν:
 1. Να ιδιοποιηθούν τη γη των φτωχών.
 2. Να αποσπάσουν προνόμια.
 3. Να κατακτήσουν την πολιτική εξουσία.
- Το Βυζαντινό Κράτος αντέδρασε σε αυτές τις επιδιώξεις, διότι: χρειαζόταν τους ελεύθερους αγρότες:
 - α. στην άμυνα: Οι ελεύθεροι αγρότες υπηρετούσαν τους θεματικούς στρατούς.
 - β. στην οικονομία: Οι ελεύθεροι αγρότες πλήρωναν φόρους.
- Οι Μακεδόνες αυτοκράτορες: με τις Νεαρές επέβαλαν ή πέτυχαν τα εξής:
 1. Την προτίμηση των γειτόνων ή συγγενών για αγορά κοινοτικής γης.
 2. Την απόδοση των χωραφιών στους ιδιοκτήτες τους.
 3. Την απαγόρευση πώλησης ή αγοράς στρατιωτοπίων.
 4. Τον περιορισμό της αύξησης της εκκλησιαστικής περιουσίας.
 5. Το Αλληλέγγυον (1002): νόμος που επέβαλε στους δυνατούς να πληρώνουν τους φόρους των φτωχών.